

Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa

JOHDANTO

Tämä dokumentti sisältää kattavan katsauksen ongelmiin, joita rotukoirien rotupiirteiden liioittelu voi aiheuttaa. Tämä tieto on oleellisen tärkeää kaikille ulkomuototuomareille ja koskee kaikkia rotuja. Tuomareita pyydetään tutustumaan tämän ohjeen sisältöön, ja arvostelutehtävään valmistautuessaan kiinnittämään erityistä huomiota arvostelemaan rotuja ja roturyhmiä koskeviin ohjeisiin. Lisätietoa löytyy kohdasta "Soveltaminen".

Ulkomuototuomarin tehtävänä on vaalia kunkin rodun ominaispiirteitä hyväksytyyn rotumääritelmän määrittämissä puitteissa, mutta tämä ei koskaan saisi tapahtua terveyden kustannuksella. Tuomarin tulee tutustua paitsi rotumääritelmään, myös niihin terveysongelmiin, joita rotupiirteiden liioittelu voi aiheuttaa koirayksilölle ja koko rodun kehitykselle.

Rotumääritelmät eivät kuvaile liioiteltuja piirteitä, mutta rodunomaisten yksityiskohtien kuvailemiseen käytetyt sanamuodot saattavat johdattaa tuomareita ja kasvattajia tulkintoihin, joiden vuoksi äärimmäistä tyyppiä edustavia yksilöitä suositaan näyttelyissä ja jalostuksessa.

Tuomari arvioi hänelle esitetyt koirat ensisijaisesti edeltävien sukupolvien jalostustyön tuloksina. On kuitenkin myös tunnistettava *pyrkimys liioitteluun* ennen kuin se aiheuttaa terveysongelmia. *
Ulkomuototuomarilla on erinomainen mahdollisuus ennaltaehkäistä epätervettä kasvatustyötä olemalla palkitsematta sitä korkeasti ja suosimalla sen sijaan yksilöitä, joissa rotutyyppi ja yleinen terverakenteisuus yhdistyvät optimaalisella tavalla.

Rotukohtaiset ohjeet (RKO) kiinnittävät huomiota rotutyyppiin liittyviin *tarkkailtaviin riskikohteisiin*, tarkoituksena lisätä tietoisuutta *rotutyyppiin liittyvän liioittelun* aiheuttamista ongelmista. RKO on siten pääasiassa rotumääritelmää täydentävä ohje, ei virhelista eikä myöskään ohjekirja, joka sanelee eri virheitä vastaavat laatupalkinnot. RKO suosittelee tuomareita kiinnittämään huomiota rotukohtaisiin riskikohtiin ja havainnoimaan sekä niihin liittyvät ongelmat että myös näissä suhteissa erityisen terveet yksilöt, pääperiaatteena kritisoinnin sijaan ennaltaehkäisy. RKO ei yleensä luettele roduissa yleisesti esiintyviä virheitä, jotka eivät liity liioiteltuun rotutyyppiin.

Pohjoismaisen Kennelunionin laatima RKO perustuu Pohjoismaissa viime vuosikymmenen aikana kerättyihin kokemuksiin eräissä korkean profiilin roduissa tunnistetuista riskeistä. Tämä ohje on tulosta ulkomuototuomareiden, rotujärjestöjen ja eläinlääkäreiden laajasta yhteistyöstä ja tämän kautta kerätystä tiedosta, jota tukee myös eläinten terveysvakuutuksista saadut tilastot. Näiden tietojen perusteella on valittu erityistä huomiota vaativat rodut ja määritetty niitä koskevat kirjalliset ohjeet. Rotulistan muoto mahdollistaa RKO:n jatkuvan seurannan ja dynaamisen päivittämisen.

Listalla on 39 kaikkiaan noin 300:sta FCI:n hyväksymästä ja Pohjoismaissa esiintyvistä roduista. Nämä rodut on valittu Skandinavian kennelliittojen listaamista 73 rodusta, joiden katsotaan olevan mahdollisesti vaarassa kehittyä huonompaan suuntaan liioiteltujen piirteiden vuoksi.

Katso **LIITE 1**, kriteerit rotujen liittämiseksi RKO-listaan

* FCI:n rotumääritelmäohje: "Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria."

SOVELTAMINEN

Arvostelukutsun saatuaan tuomarin tulee tutustua arvostelemaansa rotuja koskeviin rotukohtaisiin ohjeisiin, ko. roturyhmää koskevaan kohtaan sekä kohtiin "Kaikkia rotuja koskevat ohjeet" (sivu X) ja "Rotutyypit" (sivu X).

On äärimmäisen tärkeää, että tuomarit sekä laatu- että kilpailuarvostelussa edelleen arvioivat jokaisen koiran rotutyyppejä ja yleistä laatua positiivisessa hengessä, mutta sen lisäksi kiinnittävät huomiota myös liioiteltuihin piirteisiin ja virheisiin, jotka voivat heikentää perusrakennetta ja terveyttä; ts. jokainen koira tulee tutkia tarkoin. Tämä koskee kaikkia rotuja, mutta aivan erityisesti RKO-listattuja rotuja.

On tärkeää muistaa, että kaikkien koirien tulee olla terveitä ja hyvärakenteisia. Terverakenteinen mutta rotutyypiltään puutteellinen koira EI kuitenkaan ole hyvä rotunsa edustaja.

Rotukohtaisesti tarkkailtavat piirteet ja laatuarvostelu

Kutakin rotua koskeviin, rotukohtaisissa ohjeissa mainittuihin riskikohtiin liittyvien huomioiden tulisi vaikuttaa laatu- ja kilpailuarvosteluun suhteutettuna poikkeaman voimakkuuteen ja laatuun, samalla tavoin kuin muidenkin virheiden.

RKO ei ole ohjekirja, joka määrittelee eri virheitä määrittävät kiinteät laaturahinnat, paitsi silloin kun nämä on mainittu rotumääritelmässä hylkäävinä virheinä.

Tuomareita kehoitetaan kuitenkin kiinnittämään RKO:n luettelemaan tarkkailtaviin ominaisuuksiin erityistä huomiota SA:ta myöntäessään, ja huomioimaan että yleiset terveyteen ja terverakenteisuuteen liittyvät virheet ovat paljon vakavampia kuin kosmeettiset virheet.

Katso Liite 1, FCI:n yleiskokous 2013, Basic Statement For Show Judges.

Kirjalliset arvostelut

Kirjallisessa arvostelussa tuomarin tulee havainnoida rotukohtaisesti tarkkailtavaksi määriteltyjä piirteitä ja ilmaista, miten nämä havainnot vaikuttavat kunkin koiran laaturahintoon.

On erityisen tärkeää huomioida koirat, jotka ovat näiden tarkkailtavien riskikohtien suhteen terveitä. Tällä tavoin koiranäyttelyt voivat vaikuttaa myönteisesti tuleviin jalostusvalintoihin ja auttaa yhdistämään ulkomuoto- ja terveystietoa. Tällöin RKO täyttää ennaltaehkäisevän tehtävänsä. **

Tuomariraportit

Erittäin tärkeä osa RKO-konseptia ovat tuomarien raportit kunkin rodun tarkkailtavia piirteitä koskevista havainnoistaan, jotka tehdään erityisellä rotukohtaisella lomakkeella. Nämä raportit ovat tarpeellisia tarkkailtavien rotujen tilanteen seuraamisen sekä RKO:n jatkuvan päivittämisen kannalta. Lomakkeet toimitetaan myös rotujärjestöille, jotta saavutetaan yhteisymmärrys tuomarien ja rodun erityistuntijoiden välillä.

Raportoinnin käytännön toteutus jätetään kunkin kansallisen kenneljärjestön päätettäväksi.

Tuomareiden toivotaan ilmaisemaan omia näkemiään ja huomioitaan sekä tekemään esityksiä muista roduista, jotka heidän mielestään pitäisi ottaa tarkkailtavaksi. Raportointilomake on käytettävissä myös roduille, jotka eivät ole tarkkailtavien listalla.

Liioiteltu esittäminen

Liioiteltu esittäminen voi vahingoittaa yleisön käsityksiä koiranäyttelytoiminnasta ja rotukoirista.

Tuomareita pyydetään tämän vuoksi huomioimaan kirjallisessa arvostelussaan myös liioiteltu esittäminen tai kunnostaminen, joka voi olla haitallista koiralle, sen terveydelle tai toimintakyvyille. Turkin kunnostus ja trimmaus voi johtaa joidenkin rotujen kohdalla koiran kannalta haitallisiin elinolosuhteisiin, ja tästä syystä se mainitaan RKO:ssa, vaikka se ei suoranaisesti vaikutakaan jalostukseen.

Liikkeet tulee arvioida koiran liikkuessa rodunomaisella nopeudella ja liikemuodolla.

KAIKKIA ROTUJA KOSKEVAT OHJEET

Tuomarin tulee arvostelun aikana *tutkia* jokaisen koiran yleinen terverakenteisuus ja terveys; tämä ei koske ainoastaan RKO:ssa lueteltuja tarkkailtavia rotuja. Kaikki havainnot, niin myönteiset kuin kielteisetkin, on mainittava koiran kirjallisessa arvostelussa.

Rotukohtaista tuomariraporttilomaketta voi käyttää myös muille roduille, jos tuomari haluaa kiinnittää huomiota rotuun joka ei ole tarkkailtavien listalla.

Hengitys

Kaikkien koirien tulee pystyä hengittämään normaalisti, myös liikkuessaan. Hengitysvaikeuksien oireiden arviointi: katso Liite 2.

Silmät

Kaikilla koirilla tulee olla terveet, kirkkaat silmät, joissa ei näy merkkejä ärsytyksestä; katso Liite 3.

Purenta ja hampaat

Kaikilla koirilla tulee olla terveet hampaat ja rotumääritelmän mukainen, toimiva purenta. Virheasentoiset hampaat voivat vahingoittaa ikeniä. Leukojen tulee sulkeutua normaalisti.

Ikenissä ei saa näkyä merkkejä vammoista, ärsytyksestä tai vaurioista. Tällaiset oireet voivat olla kliinisiä merkkejä heikentyneestä terveydestä ja niihin on suhtauduttava sen mukaisesti.

Paino

Yksikään koira ei saa olla lihava/ylipainoinen tai äärimmäisen laiha.

Kaikkien koirien tulee olla hyvässä lihaskunnossa.

Iho ja turkki

Kaikilla koirilla tulee olla terve iho, jossa ei näy merkkejä ärsytyksestä.

Turkin määrän ja kunnostuksen tulee noudattaa rotumääritelmän vaatimuksia eikä turkki saa olla niin runsas, että se on haitaksi koiran hyvinvoinnille ja sen kyvyille liikkua terveesti ja vapaasti myös arkielämässään.

Liikkeet

Kaikkien koirien tulee liikkua vaivattomasti ja terveesti, rodunomaisella liikemuodolla.

Käyttäytyminen

Kaikkien koirien tulee luonteensa puolesta soveltua toimimaan nykyaikaisessa yhteiskunnassa. Rotutyypillinen käyttäytyminen otetaan huomioon ja sitä kunnioitetaan, mikäli se ei estä sosiaalisuutta ja luoksepäästävyyttä. Voimakkaat pelko- tai arkuusreaktiot eivät koskaan ole toivottavia.

Hallitsematonta aggressiivista käytöstä tai paniikinomaisia pakoreaktioita ei tule hyväksyä, ja niistä tulee antaa laatupalkinto "hylätty".

Käyttäytyminen on erityisesti mainittu RKO:n tekstissä, mikäli sen on katsottu kuuluvan tarkkailtaviin piirteisiin.

ROTUTYYPIT

Useiden rotujen rotutyyppi ja tietyt rodulle ominaiset piirteet johtuvat geeniyhdistelmästä, joiden aiheuttamat ominaisuudet ovat jonkin haitallisen mutaation ilmentymiä, eikä niitä siis voi pitää koiran normaalin rakenteen variaatioina.

Nämä rotutypit ovat tulosta ihmisen halusta vakiinnuttaa tiettyjä fyysisiä rotuominaisuuksia. On siten äärimmäisen tärkeää, että tuomarit ja kasvattajat rotupiirteitä vaaliessaan suosivat yksilöitä, joissa rotutyyppi ja terve perusrakenne yhdistyvät ihanteellisella tavalla.

Brakykefaliset (lyhytkalloiset) rodut

Lyhytkalloisia/-kuonoisia (brakykefalisia) rotuja on FCI:n ryhmissä 2 ja 9, ja niiden tyyppilliset rotupiirteet ilmenevät eri asteisina kallossa, kuonossa, leuoissa, silmissä, rintakehässä ja ihossa. Rotutyyppillisen rakenteen liioittelu voi aiheuttaa näissä roduissa vakavia ongelmia, joista erityisesti mainittakoon hengityksen ja ruumiinlämmön säätelyn ongelmat.

Katso Liite 2: hengitysvaikeuksien arviointi

Katso Liite 3: silmäongelmat

Kääpiörodut

Pienikokoisia (kääpiö-) rotuja on FCI:n ryhmässä 9 mutta myös ryhmissä 2, 3, 4 ja 5. Äärimmäisestä kääpiökasvuisuudesta on seurauksena elinvoimaisuutta heikentävä yleinen heiveröisyys sekä heikosti kehittynyt luusto ja lihaksisto. Liioiteltu kääpiökasvuisuus aiheuttaa vakavia terveysongelmia. Jotkin kääpiöroduista ovat myös lyhytkalloisia ja/tai kondrodystrofisia.

Ulkonevia silmiä ja matalia silmäkuoppia esiintyy lyhytkalloisissa kääpiökoiraroduissa. Lisäksi esiintyy kalloaukilettä, vinoja alaleukoja ja kielihalvausta. Kääpiökasvuisuus voi aiheuttaa myös rintakehän epämuodostumia: rintakehä on lyhentynyt tai avoin ja rintalasta on hyvin lyhyt, kylkiluut ovat epämuodostuneet ja rintakehä hyvin kapea. Joissakin roduissa esiintyy myös heikosta lihaksistosta johtuvaa voimatonta, laahustavaa liikuntaa.

Katso Liite 2: hengitysvaikeuksien arviointi

Katso Liite 3: silmäongelmat

Kondrodystrofiset rodut

Rotuja, joissa esiintyy kondrodystrofista luuston pituuskasvun pysähtymistä, on FCI:n ryhmissä 1, 3, 4, 6, 8 ja 9. Kondrodystrofisten piirteiden liioittelu johtaa vakaviin luuston epämuodostumiin ja epäterveisiin liikkeisiin. Lisäksi ongelmaksi voi tulla riittämätön maavara, joka haittaa rodun työskentelykykyä.

Molossirodut

Tähän ryhmään kuuluvat mastiffirodut ja vuoristokoirat, muinaisten molossikoirien jälkeläiset. Näitä erittäin suurikokoisia, tilavarunkoisia ja runsasnahkaisia koiria on FCI:n ryhmissä 1 ja 2.

Näillä koirilla tulee olla terve rakenne, hyvä lihaksisto ja sopivasti nahkaa, jotta ne pysyvät toimintakykyisinä ja täyttävät rotumääritelmän erityisvaatimukset. Molossi piirteet eivät saa olla liioiteltuja eikä suhteettomia. Tähän ryhmään kuuluvat myös ryhmän 9 pienet molossityyppiset rodut.

Katso Liite 2: hengitysvaikeuksien arviointi

Katso Liite 3: silmäongelmat

FCI RYHMÄ 1 Lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat)

australiankarjakoira	kroatianpaimenkoira	pumi
australiankelpie	kuvasz	romanianpaimenkoira
australianpaimenkoira	lancashirenkarjakoira	saarloos wolfhond
australian töpöhäntäinen	lyhytkarvainen	saksanpaimenkoirat
karjakoira	pyreneittenpaimenkoira	schapendoes
beaucenpaimenkoira /	mallorcanpaimenkoira	schipperke
beauceron	maremmano-abruzzese	serra de airesinpaimenkoira
belgianpaimenkoirat	mudi	shetlanninlammaskoira
bergamasco	owczarek podhalanski	sileäkarvainen
bordercollie	partacollie	skotlanninpaimenkoira /
bouvier	picardienpaimenkoira	sileäkarvainen collie
brienpaimenkoira / briardi	pitkäkarvainen	slovakiancuvac
ceskoslovensky vlcak	skotlanninpaimenkoira /	tsekinpaimenkoira
etelävenäjänkoira	pitkäkarvainen collie	valkoinenpaimenkoira
hollanninpaimenkoirat	pitkäkarvainen	vanhaenglanninlammaskoira
karpaattienkoira	pyreneittenpaimenkoira	welsh corgi cardigan
katalonianpaimenkoira	polski owczarek niziny	welsh corgi pembroke
komondor	puli	

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 1 roduista

Tähän ryhmään kuuluu useita työkoirarotuja, joille terve rakenne ja liikkuvaisuus ovat äärimmäisen tärkeitä ominaisuuksia. Liikkeiden arvostelussa tulee siksi kiinnittää erityistä huomiota liikekapasiteettiin, tervarakenteisuuteen ja rotutyyppiin.

Ryhmässä on sekä molossityyppisiä että kondrodystrofia rotuja.

Ryhmässä on rotuja, joilla esiintyy liioiteltua arkuutta ja huonoa luoksepäästävyyttä.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 1

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Pitkäkarvainen ja sileäkarvainen skotlanninpaimenkoira (collie)

Tarkkailtavaa:

1. **Suu:** Kapea alaleuka, jolloin alakulmahampaat painuvat ikeniin (kitalakeen). "Vahvat leuat, selvä alaleuka".
2. **Silmät:** Erittäin pienet ja hyvin syvälle asettuneet silmät. Silmät ovat "keskikokoiset (eivät koskaan hyvin pienet)". Katso myös Liite 3.
3. **Käyttäytyminen:** Hermostuneisuus ja voimakas arkuus.

Tavoitteena hyvä alaleuka, purenta, hampaat ja silmät sekä käyttäytyminen. Rotumääritelmän mukaan koiran tulee olla "ystävällinen, ei vähääkään hermostunut eikä aggressiivinen".

Saksanpaimenkoira

Tarkkailtavaa:

1. **Etuosan rakenne:** Ulkokierteiset etukäpälät, heikot välikämmenet, löysät tai kapeat kyynärpäät.
2. **Takaosa:** Ylikulmautunut, pihtikinttuinen takaosa, epävakaat kintereet.
3. **Ylälinja:** Kaartuva, lanneosasta ja lantiosta jyrkästi laskeva.

Tällä hetkellä rodussa esiintyy rakennevirheitä, joita ei voi pitää liioiteltuina rotupiirteinä mutta jotka kuitenkin heikentävät merkittävästi koiran kestävyyttä ja toimintakykyä. Tällaisia ovat erittäin suuri koko, litteä säkä, etuasentoiset lavat, pystyt olkavarret sekä *riittämättömät* takakulmaukset ja sidotut takaliikkeet.

Liioiteltu esittäminen tekee mahdottomaksi arvioida, täyttääkö koira rotumääritelmän vaatimuksen: "Takaraajojen asento on hieman taaksevetäytynyt ja ne ovat takaa katsottuina keskenään yhdensuuntaiset."

Liikkeet tulee arvioida sekä ravissa että käynnissä.

FCI RYHMÄ 2 Pinsarit, snautserit, molossityyppiset ja sveitsinpaimenkoirat

aidi	espanjanmastiffi	newfoundlandinkoira
alentejonkoira	estrelanvuoristokoirat	pinsari
anatoliankoira	fila brasileiro	pyreneittenkoira
apinapinsari	hollanninrottakoira	pyreneittenmastiffi
appenzellinpaimenkoira	hovawart	rottweiler
bernhardinkoirat	isosveitsinpaimenkoira	sao miguelinfilia
berninpaimenkoira	itävallanpinsari	sarplaninac
bokseri	kanariandoggi	shar pei
bordeauxindoggi	karstinpaimenkoira	snautserit
broholminkoira	kaukasiankoira	suursnautserit
bukovininkoira	keskiaasiankoira	tanskalais-ruotsalainen
bullmastiffi	kääpiöpinsari	pihakoira
cane corso	kääpiösnautserit	tanskandoggit
castro laboreironkoira	landseer	tiibetinmastiffi
dobermanni	leonberginkoira	tornjak
dogo argentino	mallorcandoggi	tosa
englanninbulldoggi	mastiffi	uruguayan cimarron
entlebuchinpaimenkoira	napolinmastiffi	venäjänmustaterrieri

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 2 rodusta

Tässä ryhmässä on useita brakykefalaisia rotuja, mastiffityyppisiä ja vuoristokoiria. On äärimmäisen tärkeää, että koirat ovat mittasuhteiltaan sopusuhtaisia ja etteivät ne ole liian lihavia. Niillä tulee olla terve, vahva rakenne, jotta ne pystyvät kantamaan tyyppillisesti raskaan runkonsa ja päänsä rotumääritelmän mukaisesti. Niiden on liikuttava vaivattomasti ja terveesti. Raskas hengitys samoin kuin erittäin raskas, matalalla kannettu pää on virhe niin pienissä kuin suurissakin roduissa. Katso Liite 2: hengitysvaikeuksien arviointi.

Kapeat etuosat, käyrät eturaajat ja heikot välikämmenet samoin kuin pihtikintut ja puutteelliset tai liian voimakkaat takakulmaukset ovat virhe kaikilla roduilla, mutta näiden seikkojen huomiointi on erityisen tärkeää ryhmän 2 raskaiden rotujen kohdalla.

Mastiffityyppisillä koirilla on runsaasti löysää nahkaa, joka ei koskaan saa olla liiallista niin että se aiheuttaa iho-, silmä- tai huuliongelmia. Katso Liite 3: silmäongelmat.

Ihon tulee olla terve, vailla merkkejä ärsytyksestä.

Monilla tämän ryhmän roduilla on edelleen vartiointitaijumusta ja terävyyttä. Rotutyypilliset piirteet tulee säilyttää, mutta niiden tulee olla sopuoinnussa kaikkia rotuja koskevien suositusten ja JUDICIAL REGULATIONS kanssa.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 2

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Bullmastiffi – brakykefalinen, molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitysongelmat** jotka voivat johtua erittäin lyhyestä kuonosta, ahtaasta kurkusta ja nielusta ja/tai ahtaista sieraimista.
2. **Pään nahka:** Rungas nahka päässä voi aiheuttaa silmä- ja silmäluomiongelmia.
3. **Iho-ongelmat.**

4. **Takaosa:** Puutteelliset kulmaukset, jotka voivat aiheuttaa ongelmia polvissa.
5. **Ylälinja:** Liioitellun korkea takaosa ja hyvin jyrkkä lantio, joka voi vaikeuttaa liikkumista.
6. **Liioiteltu tyyppi ja koko.**

Tavoitteena on normaali hengitys, eikä kuono-osa saa olla lyhyempi kuin 1/3 pään koko pituudesta. Terveitä liikkeitä ja oikein kulmautunutta takaosaa on erityisesti suosittava, samoin kuin tervettä ihoa ja karvaa. Äärimmäistä tyyppiä ja kokoa ei tulisi asettaa tasapainoisen, terveen rakenteen edelle.

Englanninbulldoggi – brakykefalinen

Tämän rodun erikoislaatuinen rakenne, voimakkaasti lyhentynyt kallo ja kuono-osa, heikosti kehittynyt kuononselkä ja runsas nahka aiheuttavat liioiteltuina terveysongelmia.

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitysongelmat**, jotka voivat johtua äärimmäisen lyhyestä kuonosta ja/tai ahtaista sieraimista. Vielä merkittävämpää on kuitenkin kurkun ja nielun ahtaus, joka johtuu runsaasta pehmeästä kudoksesta. Vaivalloinen hengitys on hylkäävä virhe.
2. **Liioiteltu rotutyyppi** ja puutteelliset etu- ja takakulmaukset voivat johtaa epäterveisiin liikkeisiin tai ontumiseen, mikä on ristiriidassa rotumääritelmän kanssa: "Terveet ja tasapainoiset liikkeet ovat äärimmäisen tärkeitä."
3. **Naama:** Äärimmäisen lyhyt kuono, runsas löysä nahka päässä ja löysät silmäluomet voivat aiheuttaa silmävaurioita ja -tulehduksia. Kirsun päälle laskeutuva poimu voi aiheuttaa tulehdusta.
4. **Häntä:** Jäykkä, tiukasti peräaukon päälle kääntyvä häntä voi vaikeuttaa ulostamista. Ihopoimut peräaukon ympärillä voivat aiheuttaa tulehduksia.

Rotumääritelmä vaatii selväsanaisesti, että koiran on kyettävä hengittämään vaikeuksitta.

Vapaasti ja vaivattomasti hengittävät, terveesti ja rodunomaisesti liikkuvat ja iholtaan ja silmiltään terveet tulee asettaa arvostelussa korkealle. On erittäin tärkeää että häntä on rotumääritelmän asettamissa rajoissa liikkuva.

Bordeauxindoggi – brakykefalinen, molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Yleisrakenne:** Liioittelu etuosan rakenteessa, takakulmauksissa ja lantion korkeudessa voi aiheuttaa epäterveet, voimattomat, laahustavat liikkeet.
2. **Löysät silmäluomet.**

Tavoitteena toimiva rakenne, terveet liikkeet ja terveet silmät.

Bokseri – brakykefalinen, molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitys:** Kuorsaava hengitysääni ja suun pitäminen auki voivat johtua erittäin lyhyestä kuonosta, ahtaista hengitysteistä ja/tai ahtaista sieraimista.
2. **Iho:** Ärtynyt iho, värjäytymät.

Rotumääritelmän mukaan "kuononselän pituuden suhde kallon pituuteen on 1:2", joten kuonon ei siis tule olla äärimmäisen lyhyt. Hampaiden tulee olla terveet ja rotumääritelmän mukaiset.

Tavoitteena terve hengitys, oikeat pään mittasuhteet, hyvät hampaat ja iho.

Tanskandoggi – molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Etu- ja takaosa:** Ylikääntyvä ranne ("pukinjalka"), heikko takaosa.
2. **Löysät silmäluomet.**
3. **Käpälät:** Polkuanturat jotka eivät koske maahan.
4. **Käyttäytyminen:** Hermostuneisuus ja voimakas arkuus.

Tavoitteena luoksepäästävyys, terve etu- ja takaosa, hyvät käpälät ja terveet silmät.

Mastiffi – molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Takaosa:** Voimakas takakorkeus, hyvin niukat polvikulmat ja hyvin jyrkkä lantio voivat aiheuttaa virheelliset, vaivalloiset liikkeet.
2. **Hengitysongelmat:** Kuorsaava hengitysäni ja vaivalloinen hengitys, usein suu koko ajan auki, voivat johtua liioittelun lyhyestä kuonosta, ahtaasta nielusta ja/tai ahtaista sieraimista.
3. **Iho:** Ärtynyt iho, värjäytymät.
4. **Löysät silmäluomet.**

Tavoitteena tyyppilinen, voimakas, terve perusrakenne, joka pystyy kantamaan rodun voimakkaan rungon ja raskaan luuston. Massiivinen pää tulee kantaa rodunomaisesti. Liikkeiden tulee olla terveet ja vaivattomat.

Napoliinmastiffi – molossityyppinen

Tämä rotu on yleisvaikutelmaltaan "kookas, olemukseltaan massiivinen ja roteva", mutta se ei saa olla epäsuhtainen. Tyyppilinen nahka on " paksu, runsas ja löysä koko rungossa", jolloin liioitteluun liittyy selviä riskejä.

Tarkkailtavaa:

1. **Iho:** Kauttaaltaan liian runsas nahka, joka päässä muodostaa silmien ympärille poimut, ja/tai liian löysät silmäluomet jotka saattavat kiertyä sisään- tai ulospäin; myös epäterveet huulipoimut.
2. **Yleinen rakenne:** Virheellinen raajarakenne ja huono anatomia ja kunto voivat aiheuttaa epäterveet, vaivalloiset liikkeet.

Tavoitteena terve iho ja silmät sekä oikeanlaiset liikkeet. Liian runsasta löysää nahkaa ja virheellisiä liikkeitä ei tule hyväksyä.

On suositettava koiria, joilla on rotumääritelmän vaatimat tyyppilliset, kissamaisen pehmeät , hieman hitaat liikkeet, voimakas takaraajojen työntö ja liikkeessä hyvin ojentuvat eturaajat.

Bernhardinkoira, pitkäkarvainen ja lyhytkarvainen – molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Iho:** Hyvin runsas löysä nahka, liian runsaat huulet.
2. **Silmäluomet:** Löysät ja/tai liian voimakkaat tai kiertyneet silmäluomet.
3. **Pää:** Liian suuri ja raskas.

Tavoitteena koira, jolla on sopivasti löysää nahkaa ja terveet silmät. Hampaiston tulee olla terve ja rotumääritelmän mukainen. Mittasuhteiden tulee olla oikeat, rakenteen voimakas ja liikkeiden vaivattomat.

Shar pei

Rodun erikoinen tyyppi ja iho (ihomusinoosi/hyaluronoosi) voi liioiteltuna aiheuttaa terveysongelmia.

Tarkkailtavaa:

1. **Iho:** Hyvin runsas ja/tai löysä poimuinen iho, joka voi aiheuttaa silmä-, korva- tai iho-ongelmiin.
2. **Suu:** Alahuuli saattaa kiertyä hampaiden päälle. Alahuuli, joka kiertyy jatkuvasti hampaiden väliin niin että se haittaa purentaa, on rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe.

Huomattavaa: Rotumääritelmä mainitsee muitakin hylkääviä virheitä, kuten "silmän normaalia toimintaa häiritsevä nahka" ja "voimakkaat nahkipoimut rungossa (lukuun ottamatta sään kohtaa ja hännäntyveä) ja raajoissa".

Suosittava koiria, joilla on rotumääritelmän mukainen määrä tervettä nahkaa, oikeanlainen alahuuli ja kirkkaat, terveet silmät ja korvat.

FCI RYHMÄ 3 Terrierit

airedalenterrieri	irlanninterrieri	sealyhaminterrieri
amerikankääpiökettuterrieri	jackrussellinterrieri	sileäkarvainen kettuterrieri
amerikanstaffordshirenterrieri	japaninterrieri	silkkiterrieri
australianterrieri	karkeakarvainen kettuterrieri	skotlanninterrieri
bedlingtoninterrieri	kerrynterrieri	skyenterrieri
borderterrieri	kääpiöbullterrieri	staffordshirenbullterrieri
brasilianterrieri	lakelandinterrieri	tenterfieldinterrieri
bullterrieri	manchesterinterrieri	walesinterrieri
cairnterrieri	norfolkinterrieri	valkoinen
ceskyterrieri	norwichinterrieri	länsiylämaanterrieri
dandiedinmontinterrieri	parsonrussellinterrieri	vehnänterrieri
englanninkääpiöterrieri	ratonero bodeguero andaluz	yorkshirenterrieri
glen of imaalinterrieri	saksanmetsästysterrieri	

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 3 roduista

Tässä ryhmässä on kondrodystrofiaa rotuja. Joillakin ryhmän roduista esiintyy iho-ongelmia, muutamilla on ongelmia purennoissa ja joillakin esiintyy taipumusta liioiteltuun rotutyyppiin. Muutamassa rodussa esiintyy paikallista karvattomuutta ja niukkaa karvoitusta.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 3

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Bullterrieri / kääpiöbullterrieri

Tarkkailtavaa:

- Suu:** Kapea alaleuka ja kitalakeen painuvat alakulmahampaat.
- Iho:** Ärtynyt iho, niukka kiilloton karva.
- Silmät:** Liian pieni silmäaukko. Katso Liite 3.

Ainutlaatuinen pään muoto selittää taipumuksen liian kapeisiin alaleukoihin. Tavoitteena oikeanlainen pää ja voimakas alaleuka.

Norwichinterrieri

Tarkkailtavat ominaisuudet johtuvat *taipumuksesta kääpiökasvuisuuteen*:

- Tästä johtuva omenapää, ulkonevat silmät ja taipumus koveraan kuononselkään, joka voi aiheuttaa **hengitysongelmia**. Katso myös Liite 2.
- Liikkeet:** Äärimmäisen lyhyt kaula ja runko heikentävät liikkeitä.

Tavoitteena oikea päätyyppi ja runko, mutta myös terveet, vaivattomat liikkeet ja hengitys.

Staffordshirenbullterrieri

Tarkkailtavaa:

- Suu:** Kitalakeen painuvat alakulmahampaat.
- Hengitysvaikeudet:** Katso Liite 2.
- Karva ja iho:** Niukka karva, ärtynyt iho.

Tavoitteena oikea purenta, normaali hengitys ja terve iho.

Valkoinen länsiylämaanterrieri

Tarkkailtavaa:

1. **Iho:** Ärtynyt iho, liialliset ihopoimut.

Tavoitteena terve iho.

Yorkshirenterrieri – kääpiöterrieri

Kyseessä on kääpiörotu, joten roturyhmän 9 johdantoteksti pätee osittain myös tähän rotuun.

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitys:** Ahtaiden hengitysteiden aiheuttamat ongelmat. Katso Liite 2.
2. **Suu:** Heikot leuat ja hampaisto, kuten myös halvaantunut kieli, joka on hylkäävä virhe.
3. **Liioiteltu kääpiökasvuisuus:** Rotumääritelmän mukaan "paino enintään 3,2 kg; kallo-osa: melko pieni ja litteä, ei liian korostunut eikä pyöreä; silmät: eivät ulkonevat".
4. **Turkki:** Pitkä turkki "ei saa haitata liikkeitä" eikä hyvän lihaskunnan muodostumista.

Tavoitteena terve hengitys ja normaalisti kehittynyt lihaksisto. Kuono-osa, terveet hampaat, leuat ja kieli ovat tärkeitä.

FCI RYHMÄ 4 Mäyräkoirat

kaniinimäyräkoira,
karkeakarvainen
kaniinimäyräkoira,
lyhytkarvainen
kaniinimäyräkoira,
pitkäkarvainen

kääpiömäyräkoira,
karkeakarvainen
kääpiömäyräkoira
lyhytkarvainen
kääpiömäyräkoira,
pitkäkarvainen

mäyräkoira, karkeakarvainen
mäyräkoira, lyhytkarvainen
mäyräkoira, pitkäkarvainen

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 4

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Mäyräkoirat – kondrodystrofinen tyyppi

Mäyräkoirien kondrodystrofinen rakenne voi liioiteltuna johtaa ongelmiin.

Tarkkailtavaa:

- 1. Etuosa:** Käyrät eturaajat (edestä katsottuna raajan linja ei ole suora) liittyy kondrodystrofiseen rakenteeseen. Rotumääritelmän mukaan "edestä katsottuna kuivat, suora-asentoiset ja hyväluustoiset; käpälät suuntautuvat suoraan eteenpäin".
- 2. Maavara:** Erittäin lyhyistä raajoista johtuva äärimmäisen vähäinen maavara voi vaikuttaa liikkeisiin ja heikentää koiran työskentelykykyä; "maavara on noin kolmasosa säkäkorkeudesta".
- 3. Rintakehä:** Liian lyhyt rintakehä, epämuodostuneet kylkiluut, lyhyt rintalasta.

FCI RYHMÄ 5 Pystykorvat ja alkukantaiset koirat

akita	japaninpystykorva	saksanpystykorvat:
alaskanmalamuutti	jämtlanninpystykorva	grosspitz
american eskimo dog	kaanaankoiria	keeshond
amerikanakita	kainkoira	kleinspitz
basenji	kanarianpodenco	mittelspitz
buhund	karjalankarhukoira	pomeranian
chow chow	kishu	samojedinkoira
cirneco dell'etna	koreanjindonkoira	shiba
dansk spids	lapinporokoira	shikoku
eurasier	lunnikoira	siperianhusky
faaraokoira	länsigöötanmaanpystykorva	suomenlapinkoira
grönlanninkoira	länsisiperianlaika	suomenpystykorva
harmaa norjanhirvikoira	meksikonkarvatonkoirat	taiwan dog
hokkaido	musta norjanhirvikoira	thai ridgeback
hällforsinkoira	perunkarvatonkoirat	thaimaanpystykorva
ibizanpodencot	pohjanpystykorva	valkoinen ruotsinhirvikoira
islanninlammaskoira	portugalinpodengot	venäläis-eurooppalainen laika
itäsiperialaika	ruotsinlapinkoira	volpino italiano

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 5 roduista

Ryhmän roduissa on suurta kokovaihtelua, mutta niiden perusrakenne ja tyyppi on suhteellisen yhtenäinen eikä johda helposti liioitteluun. Muutamissa roduissa esiintyy rotupiirteitä, joihin liittyy tarkkailtavia riskejä. Useissa roduissa esiintyy virheellistä karvanlaatua, jossa peitinkarva on puutteellinen ja aluskarva erittäin runsas, tai pentukarva jää pysyväksi.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 5

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Chow chow

Liioitellun runsas nahka ja takaosan rakenne voivat aiheuttaa ongelmia.

Tarkkailtavaa:

- 1. Hengitysvaikeudet:** Kuorsaaminen ja vaivalloinen hengitys, usein suu koko ajan auki, johtuen ahtaista hengitysteistä ja nielusta. Katso Liite 2.
- 2. Takaosa:** Rodulle tyypilliset niukat polvi- ja kinnerkulmat ovat edellytys rodunomaiselle liikunnalle, mutta ne merkitsevät myös mahdollista ongelmaa. Ylikäännyvät polvet ja kintereet ovat anatomisesti virheelliset ja erittäin ei-toivotut.
- 3. Pää:** Liian runsas iho, joka peittää silmät. Pienet silmäaukot. Silmien tulee olla "tummat, soikeat ja keskikokoiset". Katso Liite 3.

Tavoitteena terve hengitys, silmät ja iho sekä oikeanlaiset liikkeet.

Myönteistä huomiota kiinnitettävä erityisesti vaivattomaan hengitykseen, terveisiin silmiin joissa ei näy ärsytyksen merkkejä, ja rotutyypilliseen mutta terveeseen liikuntaan.

Saksanpystykorva, pomeranian – kääpiöpystykorva

Kyseessä on kääpiörotu, joten osa roturyhmän 9 johdantotekstissä mainituista liioitellun kääpiökasvuisuuden riskeistä tulee ottaa huomioon.

Tarkkailtavaa:

- 1. Karva:** Lioitellun runsas aluskarva ja siihen liittyvä virheellinen tai puutteellinen peitinkarva aiheuttavat oikeaan kaksinkertaiseen turkkiin kuuluvan elastisuuden puuttumisen.

Rotumääritelmän mukaan "Pitkä, suora ja pysty peitinkarva sekä lyhyt, tiheä, pumpulimainen aluskarva." Virheellinen turkki voi olla oire vähitellen etenevästä karvattomuudesta. Oikea turkin laatu on siksi oleellisen tärkeä!

Tavoitteena oikea koko, kirsu, leuat ja hampaat.

FCI RYHMÄ 6 Ajavat ja jäljestävät koirat

alppienajokoira	gascognenbassetti	lyhytkarvainen italianajokoira
amerikankettukoira	gonczy polski	pesukarhukoira
anglo-francais de petite vénerie	gotlanninajokoira	petit basset griffon vendéen
ariegeois	grand anglo-francais blanc et noir	petit bleu de gascogne
baijerinvuoristovihikoira	grand anglo-francais blanc et orange	petit gascon saintongeois
basset artésien normand	grand anglo-francais tricolore	pienet sveitsinajokoirat
basset hound	grand basset griffon vendéen	plottinajokoira
beagle	grand gascon saintongeois	poitevin
beagle harrier	grand griffon vendéen	porcelaine
billy	griffon bleu de gascogne	posavinanajokoira
bluetick coonhound	griffon fauve de bretagne	puolanajokoira
bosanski ostrodlaki gonic	griffon nivernais	rhodesiankoira
barak	haldeninajokoira	sabueso espanol
bretagnenbassetti	hamiltoninajokoira	saksanajokoira
briquet griffon vendéen	hannoverinvihikoira	saukkoikoira
chien d'artois	harrieri	schillerinajokoira
crnogorski planinski gonic	hygeninajokoira	serbianajokoira
dalmatiankoira	iso gascognejokoira	slovensky kopov
dreeveri	itävällänajokoira	smoolanninajokoira
dunkerinajokoira	karkeakarvainen	srpski gonic
eestinajokoira	istriinanajokoira	steirische rauhaarbracke
englanninkettukoira	karkeakarvainen	suomenajokoira
englantilais-venäläinen ajokoira	italianajokoira	sveitsinajokoirat
francais blanc et noir	kopo	tiroler bracke
francais blanc et orange	kreikanajokoira	venäjänajokoira
francais tricolore	lyhytkarvainen istrianajokoira	westfälische dachsbracke

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 6 roduista

Tähän ryhmään kuuluu työskenteleviä metsästyskoirarotuja, joille terve rakenne on äärimmäisen tärkeä. Basset-rodut ovat kondrodystrofiaa, ja tämä voi aiheuttaa epätervettä etuosan rakennetta, esim. kypäliä joiden varpaiden polkuanturat eivät kunnolla koske maahan. Erytistä huomiota on kiinnitettävä rintakehään, joka voi olla epämuodostunut, kylkiluut heikot ja rintalasta lyhyt.

Matalaraajaisissa roduissa on kiinnitettävä huomiota etuosan rakenteeseen ja symmetrisyyteen, sekä mahdolliseen niukkaan maavaraan, joka heikentää koiran toimintakykyä.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 6

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Basset hound – kondrodystrofinen tyyppi

Liioiteltu rotutyyppi ja mittasuhteet, vankkuus ja muutamat rotupiirteet voivat altistaa terveysongelmille.

Tarkkailtavaa:

1. **Nahka:** Epäterve ja/tai liian runsas löysä nahka voi aiheuttaa tulehduksia ihopoimuissa. Rotumääritelmän mukaan nahka on "irtonainen ja joustava, ei liioitellun runsas".

2. **Etu- ja takaosa:** Huono rakenne ja erittäin lyhyistä raajoista johtuva riittämätön maavara voivat heikentää liikkeitä ja koiran työskentelykykyä.
3. **Silmäluomet:** Hyvin löysät, liian runsaat ja/tai kiertyvät silmäluomet. Katso Liite 3.
4. **Korvat:** Liioitellun pitkät korvat.

Tavoitteena tyyppilliset mittasuhteet, silmät, korvat ja nahka. Raskaat korvat ja nahka voivat aiheuttaa ongelmia silmäluomissa. Vieläkin tärkeämpää on oikea liikunta: "joustavaa, voimakasta ja vaivatonta, eturaajat ojentuvat pitkälle eteen ja takaraajojen työntö on voimakas. Koira liikkuu yhdensuuntaisesti sekä edestä että takaa katsottuna. Liikkeessä kintereet ja polvet eivät ole koskaan jäykät eikä koira saa laahata varpaitaan."

Vihikoira

Tarkkailtavaa:

1. **Nahka:** Liian runsas nahka ja löysät tai kiertyvät **silmäluomet** voivat aiheuttaa ongelmia. Katso Liite 3.

FCI RYHMÄ 7 Kanakoirat

auvergnenseisoja	karkeakarvainen unkarinvizsla	ranskanseisoja,
bourbonnaisinseisoja	korthalsingriffoni	gascognelaistyyppi
bracco italiano	lyhytkarvainen saksanseisoja	ranskanseisoja,
braque de l'ariege	lyhytkarvainen unkarinvizsla	pyreneläistyyppi
braque saint-germain	perdiguero de burgos	ranskanspanieli
bretoni	picardienspanieli	sininenpicardienspanieli
deutsch stichelhaar	pienimünsterinseisoja	spinone
englanninsetteri	pitkäkarvainen saksanseisoja	stabyhoun
gordoninsetteri	pointteri	tsekinseisoja
hollanninpeltopyykoira	pont-audemerinspanieli	vanhatanskankanakoira
isomünsterinseisoja	portugalinseisoja	weimarinseisojat
karkeakarvainen saksanseisoja	punainen irlanninsetteri	villakoirapointteri
karkeakarvainen	punavalkoinen irlanninsetteri	
slovakianseisoja		

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 7 roduista

Tähän ryhmään kuuluu kanakoiria, joille terve rakenne on äärimmäisen tärkeä ja joissa ei saa olla taipumusta liioiteltuihin piirteisiin (esim. raskasrakenteisuus tai voimakas lymfaattisuus, liiallinen jalous, erittäin runsas turkki, liian syvä tai litteä rintakehä).

Muutamilla ryhmän roduista on suhteellisen runsas nahka.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 7

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Bracco italiano

Tarkkailtavaa:

- Pään nahka:** Liian runsas löysä nahka voi aiheuttaa voimakkaita huulipoimuja ja/tai ongelmia silmäluomissa. Katso Liite 3.

Spinone

Tarkkailtavaa:

- Pään nahka:** Liian runsas löysä nahka voi aiheuttaa voimakkaita huulipoimuja ja/tai ongelmia silmäluomissa. Katso Liite 3.

FCI RYHMÄ 8 Noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat

amerikancockerspanieli	fieldspanieli	portugalinvesikoira
amerikanvesispanieli	irlanninvesispanieli	sileäkarvainen noutaja
barbet	kiharakarvainen noutaja	sussexinspanieli
chESApeakelahdennoutaja	kooikerhondje	walesinspringerspanieli
clumberinspanieli	kultainennoutaja	wetterhoun
cockerspanieli	labradorinnoutaja	viiriäiskoira
englanninspringerspanieli	lagotto romagnolo	
espanjanvesikoira	novascotiannoutaja	

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 8 roduista

Tähän ryhmään kuuluu linnunmetsästyksen käytettyjä koiria, joille kestävyys, terveet liikkeet ja hyvä lihaskunto ovat äärimmäisen tärkeitä. On tärkeää tiedostaa kunnollisen massan ja ylipainon välinen ero. Muutamilla ryhmän spanieliroduilla esiintyy runsaasta nahasta sekä suurista, karvaisista korvalehdistä johtuvia silmä- ja korvaongelmia. Katso myös Liite 3.

Muutamilla roduilla on ongelmia luoksepäästävyudessa.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 8

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Amerikancockerspanieli

Tarkkailtavat piirteet liittyvät lähinnä taipumuksesta lyhytkalloisuuteen:

- Pää:** Liioitellun lyhyt kuono, liian lyhyt ja pyöristynvä kallo, ongelmat purenassa.
- Silmät:** Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat, runsas kyynelvuoto. Löysät silmäluomet ja epäterveet huulipoimut.
- Rintakehä:** Heikosti kehittynyt, lyhyt rintakehä ja lyhyt rintalasta.
- Turkki:** Liioitellun runsas turkki, virheellinen turkin laatu.

Tavoitteena oikeat pään ja kuonon mittasuhteet, terveet silmät, normaali kyynelvuoto ja oikea purenta. Suurta arvoa tulee antaa oikean pituiselle rintakehälle ja rintalastalle sekä oikealle turkille. Rotumääritelmässä sanotaan turkin olevan "laadultaan helppohoitoista" eikä se "haittaa koiran käyttöä lintukoirona".

Clumberinspanieli

Rotun tulisi olla ketterä, hyväkuntoinen työkoira, joka ei ole lihava ja jonka pää ja kallo-osa eivät ole liioitellut.

Tarkkailtavaa:

- Rakenne:** Epäterve rakenne ja niukat kulmaukset voivat vaikuttaa liikkeisiin.
- Pää:** Liioitellun raskas pää jossa runsaasti löysää nahkaa ja löysät silmäluomet, jotka voivat aiheuttaa silmäongelmia.
- Liioitellun kookas ja raskas.**

Erityisen korkeasti tulee palkita koirat joilla on oikeat mittasuhteet, koko ja pää sekä voimakkaat, terveet, tyypilliset liikkeet.

Sileäkarvainen noutaja

Tarkkailtavaa:

- Silmät:** Liian syvälle asettuneet.

FCI RYHMÄ 9 Seurakoirat ja kääpiökoirat

bichon frisé	kiinanharjakoira	phalène
bolognese	kiinanpalatsikoira, pekingeesi	prahanrottakoira
bostoninterrieri	kingcharlesinspanieli	ranskanbulldoggi
cavalier kingcharlesinspanieli	kromfohländer	shih tzu
chihuahuat	lhasa apso	tiibetinspanieli
coton de tuléar	löwchen	tiibetinterrieri
griffon belge	maltankoira	venäjänbolonka
griffon bruxellois	mopsi	venäjäntoyt
havannankoira	papillon	villakoirat
japanese chin	petit brabancon	

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 9 roduista

Ryhmässä on useita voimakkaasti brakykefalisia rotuja, joilla on erittäin lyhyt kallo ja kehittymätön kuono-osa. Muutamat näistä roduista ovat myös kondrodystrofiaa. Näiden rodunomaisten piirteiden liioittelu ja liioiteltu kääpiökasvuisuus voivat aiheuttaa vakavia terveysongelmia. Katso myös sivu X, Rotutyypit, kääpiörodut.

Brakykefalinen päänmuoto kuuluu oleellisesti bostoninterrierin, ranskanbulldogin, griffoneiden, japanese chinin, kingcharlesinspanielien, kiinanpalatsikoiran ja shih tzun rotutyyppeihin. Se voi aiheuttaa hengitysongelmia ja vaikeuttaa ruumiinlämmön säätelyä. Ahtaat hengitystiet, vaikeutunut hengitys ja ahtaat sieraimet ovat vakavia ongelmia, joihin on kiinnitettävä huomiota. Katso myös Liite 2, hengitysvaikeuksien arvioiminen.

Useilla roduista on ulkonevat silmät ja matala silmäkuoppa, joka altistaa silmävammoille. Katso myös Liite 3.

Kallon aukile on epänormaali piirre ja se on kaikilla roduilla hylkäävä virhe.

Vino alaleuka ja/tai velto, halvaantunut kieli ovat hylkääviä virheitä.

Joillakin roduilla esiintyvä poikkeava liiketapa, raivokas raaputtaminen ja kipuoireet ilman ilmeistä syytä koiran ollessa kytkettynä hihnaan saattavat olla merkki vakavasta neurologisesta viasta, syringomyeliasta.

Kääpiöroduilla nähdään voimattomia, laahustavia liikkeitä, joiden synnä on epäsojivien elinolojen aiheuttama heikko lihaksisto.

Eräillä ryhmän roduista on paksu turkki, joka joissakin tapauksissa voi olla laadultaan virheellinen, villava ja liian runsas, niin raskas että se haittaa liikkumista ja heikentää koiran elämänlaatua. Katso myös "Liioiteltu esittäminen, sivu X".

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 9

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Griffon belge/bruxellois & petit brabancon – brakykefalinen tyyppi

Tarkkailtavaa:

- 1. Hengitys:** Ahtaasta nielusta ja/tai rintakehästä ja/tai ahtaista sieraimista johtuvat ongelmat.
- 2. Pää:** Äärimmäisen lyhyt kuono-osa voi altistaa silmävammoille.
- 3. Liikkeet:** Poikkeava liiketapa, raivokas raapiminen ja kipuoireet ilman ilmeistä syytä koiran ollessa kytkettynä hihnaan saattavat olla merkki vakavasta neurologisesta viasta, syringomyeliasta.

Eriytistä huomiota kiinnitettävä hengitykseen, kirsuun ja terveisiin silmiin sekä liikkumistapaan.

Bostoninterrieri – brakykefalinen, pieni molossityyppinen

Tarkkailtavat piirteet liittyvät kääpiötyyppiin ja lyhytkalloisuuteen:

1. **Yleinen rakenne:** Liioitellun lyhyt runko, köyry selkä, erittäin lyhyt häntä, liian lyhyt ja litteä kuono-osa. Raskas, karkea pää.
2. **Hengitys:** Ahtaisiin hengitysteihin liittyvät ongelmat: ahdas nielu ja/tai rintakehä, ahtaat sieraimet.

Tavoitteena terve hengitys, oikea pään/kallon muoto ja oikeat mittasuhteet.

Cavalier kingcharlesinspanieli

Tarkkailtavat piirteet johtuvat taipumuksesta brakykefaliaan, ks. sivu x-x.

1. **Hengitys:** Kuorsaava hengitysääni.
2. **Pää:** Liioitellun lyhyt kuono ja hyvin lyhyt, pyöristynvä kallo.
3. **Silmät:** Ulkonevat silmät, matalat silmäkuopat ja löysät silmäluomet. Rungas kyynelvuoto. Ärsytyksen merkit ihopoimuissa.
4. **Liikkeet:** Poikkeava liiketapa, raivokas raapiminen ja kipuoireet ilman ilmeistä syytä koiran ollessa kytkettynä hihnaan saattavat olla merkki vakavasta neurologisesta viasta, syringomyeliasta.

Tavoitteena terve hengitys, iho, silmät ja liikkeet. Rotumääritelmän sanamuoto nimenomaan kieltää brakykefalian: "Kallo-osa: Miltei tasainen korvien välistä. Otsapenger: loiva". Silmien tulee olla "Suuret, tummat, pyöreät, eivät ulkonevat, kaukana toisistaan".

Chihuahua, lyhytkarvainen & pitkäkarvainen

Tarkkailtavat piirteet liittyvät liioiteltuun kääpiökasvuisuuteen:

1. **Suu:** Heikosti kehittynyt kuono-osa ja siitä johtuva virheellinen purenta, hampaisto ja leuat; kitalakeen painuvat kulmahampaat.
2. **Halvaantunut kieli.**
3. **Silmät:** Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat altistavat silmävammoille.
4. **Takaosa:** Heiveröinen ja rakenteeltaan epäterve.
5. **Kalloaukile** on nyt hylkäävä virhe, aiemmin se oli rotutyypillinen piirre.

Erytistä huomiota kiinnitettävä kallon ja leukojen muotoon ja yleiseen anatomiaan; "takaraajat ovat hyvin lihaksikkaat ja pitkäluiset". Vähäinen painauma merkinä sulkeutuneesta kalloaukileesta ei ole hylkäävä virhe.

Kiinanharjakoira, karvaton muunnos

Koiran kunnostamista näyttelyyn on tarkkailtava:

1. Ihovauriot, jotka johtuvat epäeettisistä karvanpoistomenetelmistä (epilointi, kemiallinen karvanpoisto) tarkoituksena esittää koira rotumääritelmän vaatimusten mukaisena.

Ranskanbulldoggi – brakykefalinen, pieni molossityyppinen

Rodun tyyppillinen rakenne, lyhyt kallo ja erittäin lyhyt kuono-osa sekä heikosti kehittynyt häntä, aiheuttavat liioiteltuina terveysongelmia.

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitys:** Erittäin lyhyestä kuonosta, ahtaista sieraimista, ahtaasta kurkusta ja nielusta ja/tai rintakehästä johtuvat ongelmat.
2. **Pää:** Erittäin lyhyt kuono-osa ja ulkonevat silmät altistavat silmävammoille.
3. **Mittasuhteet ja rakenne:** Äärimmäisen lyhyt kaula ja selkä sekä riittämättömät etu- ja takakulmaukset voivat aiheuttaa voimattomat, laahaavat liikkeet.
4. **Heikosti kehittynyt häntä:** Näkyvien/tunnettavissa olevien häntänikamien puuttuminen on hylkäävä virhe.
5. **Iho-ongelmat.**

Tavoitteena terve hengitys, oikeanlainen kuono-osa, silmät, häntä ja liikkeet. Rotumääritelmän mukaan "kuonon pituus on noin 1/6 koko pään pituudesta".

Liikkeiden tulee olla vapaat ja energiset. Rotumääritelmän mukaan koiran tulee vaikuttaa "aktiiviselta" ja se on "pieneen kokoonsa nähden voimakas, lyhytrunkoinen, joka suhteessa tiivis", mutta ranskanbulldoggi ei saa olla liioitellun lyhytkaulainen ja -runkoinen.

Japanese chin – brakykefalinen tyyppi

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitys:** Liian pienestä kallosta, ahtaista sieraimista ja myös liian lyhyestä rintakehästä johtuvat ongelmat.
2. **Silmät:** Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat altistavat silmävammoille.

Tavoitteena terve hengitys ja oikea pään/kallon sekä rintakehän muoto.

Kingcharlesinspanieli – brakykefalinen tyyppi

Tarkkailtavaa:

1. **Yleinen rakenne:** Heikko, huonosti kehittynyt, kölimäinen rintakehä; käyrät eturaajat ja ulos kääntyvät etukäpälät.
2. **Kuono-osa:** Liian lyhyt.
3. **Silmät:** Ulkonevat silmät altistavat silmävammoille.
4. **Liikkeet:** Poikkeava liiketapa, raivokas raapiminen ja kipuoireet ilman ilmeistä syytä koiran ollessa kytkettynä hihnaan saattava olla merkki vakavasta neurologisesta viasta, syringomyeliasta.

Erytistä huomiota kiinnitettävä kallon ja silmien muotoon, mutta myös terveisiin liikkeisiin ja yleiseen anatomiaan.

Kiinanpalatsikoira/pekingeesi – brakykefalinen ja kondrodystrofinen tyyppi

Rodun tyyppillinen rakenne, lyhyt kallo, erittäin lyhyt kuono-osa ja leuat voivat liioiteltuina aiheuttaa terveysongelmia.

Tarkkailtavat piirteet liittyvät liioiteltuun kääpiökasvuisuuteen, brakykefaliaan ja kondrodystrofiaan:

1. **Hengitys:** Kapeiden, ahtaiden hengitysteiden, nielun ja/tai rintakehän ja/tai ahtaiden sierainten aiheuttamat ongelmat.
2. **Silmät:** Ulkonevat silmät altistavat silmävammoille.
3. **Nenäpoimu:** Kirsun päälle kääntyvä poimu voi peittää sieraimet ja myös aiheuttaa tulehduksia.
4. **Yleinen rakenne:** Heikko rakenne ja rintakehä, lyhyt rintalasta ja heikko lihaskunto.
5. **Turkki:** Turkki voi olla liian runsas ja/tai villava ja haitata koiran elämää. Rotumääritelmän mukaan "Karva ei saa olla niin pitkää ja runsasta, että se peittää rungon ääriviivat tai haittaa koiran toimintaa. Liioiteltu karvapeite on vakava virhe."

"Minkäänlaiset hengitys- ja liikuntavaikkeudet missään olosuhteissa eivät ole hyväksyttäviä ja ovat vakavia virheitä". Hengitys tulee arvioida koiran liikkussa.

Epätyypillistä/epätervettä liikettä ei tule sekoittaa rotutyypilliseen liiketapaan: "etuliikkeet ovat tyyppillisen hitaat ja edestä arvokkaan keinuvat". "Rodunomaista liikuntaa ei saa sekoittaa lapojen löysyydestä johtuvaan rullaukseen tai muuhun epäterveeseen piirteeseen."

Mopsi – brakykefalinen, pieni molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. **Hengitys:** Ylipainosta, ahtaista sieraimista, ahtaista hengitysteistä ja nielusta ja/tai lyhyestä, avoimesta rintakehästä (lyhyet kylkiluut ja rintalasta) johtuvat ongelmat.
2. **Pää:** Erittäin lyhyt kuono ja/tai liiallinen nahka ja karva nenäpoimussa voivat häiritä silmiä ja kirsua. Rotumääritelmä ei itse asiassa edellytä minkäänlaista nenäpoimua.
3. **Silmät:** Ulkonevat silmät altistavat silmävammoille.
4. **Turkin käsittely:** Saksilla trimmaaminen ei ole sallittua.

Tavoitteena terve hengitys, terve iho ja silmät, oikein muodostunut rintakehä sekä oikea koko ja paino. Rotumääritelmän mukaan ihannepaino on 6,3 – 8,1 kg.

Shih tzu – brakykefalinen, kondrodystrofinen

Tarkkailtavaa:

- 1. Hengitys:** Ongelmia aiheuttaa liian pieni pää joka rajoittaa ylempien hengitysteiden tilavuutta, liian lyhyt kuono ja/tai ahtaat sieraimet. Rotumääritelmän mukaan kuono-osan "pituus kuononpäästä otsapenkereeseen noin 2,5 cm".
- 2. Silmät:** Ulkonevat silmät altistavat silmävammoilta.
- 3. Suu:** Kapea alaleuka ja huono hampaisto.

Tavoitteena terve hengitys, oikeat pään mittasuhteet, terveet silmät, leuat ja hampaat.

FCI RYHMÄ 10 Vinttikoirat

afgaaninvinttikoiria
azawakh
englanninvinttikoiria
espanjanvinttikoiria
irlanninsusikoira

italianvinttikoiria
puolanvinttikoiria
saluki
skotlanninhirvikoiria
sloughi

unkarinvinttikoiria
venäjänvinttikoiria
whippet

Lihavoidut rodut on listattu tarkkailtaviksi

Ryhmän 10 roduista

Tähän ryhmään kuuluvat rodut ovat yleisrakenteeltaan hyvin samanlaisia. Joissakin roduissa on ongelmia hampaiden ja purennan kanssa, ja joissakin esiintyy huonoa, niukkaa turkkia. Muutamat afroaasialaiset vinttikoirarodut ovat luonteeltaan hyvin erikoisia (etäisiä ja ylpeitä), mutta se ei kuitenkaan saa muuttua liioitelluksi luoksepäästämättömyydeksi.

Tarkkailtavat rodut ryhmästä 10

Lainausmerkeissä olevat kohdat ovat lainauksia rotumääritelmästä.

Irlanninsusikoira

Tarkkailtavaa:

1. **Suu:** Kapeasta alaleuasta johtuva virheellinen purenta, jossa alakulmahampaat painuvat kitalakeen.

Erityistä huomiota kiinnitettävä kulmahampaisiin, purentaan ja leukoihin.

Venäjänvinttikoiria

Tarkkailtavaa:

1. **Suu:** Virheasentoiset kulmahampaat.
2. **Silmät:** Syvällä sijaitsevat silmät, pienet silmäaukot. Katso Liite 3.

Rotumääritelmä on selväsananainen: hylkääviin virheisiin kuuluu "asennoltaan virheellinen toinen tai kumpikin alakulmahammas, mikä voi vaurioittaa yläikeniä tai kitalakea suun ollessa kiinni".

LIITE 1 RKO:n taustaa

Pohjoismaisen Kennelunionin rotukohtaiset ohjeet perustuvat laajaan yhteistyöhän ulkomuototuomareiden, rotujärjestöjen ja eläinlääkäreiden välillä sekä eläinvakuutuksia myöntävien yhtiöiden tilastoihin.

Näin kerätyt tiedot muodostavat perustan rotujen liittämiseksi korkean profiilin rotujen listaan sekä kutakin rotuja koskeville erityisohjeille. Dokumentti pohjautuu pääasiassa Tanskan, Ruotsin ja Suomen kokemuksiin. Ruotsalaisen ohjeiston ensimmäinen versio tuli käyttöön v. 2009 Ruotsin Kennelliiton jäsenyhdistysten järjestämissä näyttelyissä, ja se on siitä lähtien ollut osa näyttelyihin liittyvää ohjeistoa. Nykymuotoinen RKO yhdistää kuusi eri aineistoa:

1. Kymmenen Skandinavian alueen kaikkien rotujen tuomarin v. 2006 laatima korkean profiilin rotujen lista, sekä sen päivitetty versio, jonka v. 2012 laati 20 pohjoismaista kaikkien rotujen tuomaria.
2. Jatkuva vuoropuhelu asianomaisten pohjoismaisten rotujärjestöjen kanssa 2007–2013.
3.
  - a. Kaikille Ruotsin pieneläimiin erikoistuneille eläinlääkäreille 2010 lähetettyyn kyselyyn sekä näitä rotuja koskeviin Ruotsin vakuutustilastoihin (Agria Breed Profiles) vuosilta 1995–2011 pohjautuva terveystilanteen arviointi.
  - b. Kaikille Norjan pieneläinlääkärien liiton jäsenille, Norjan sertinäyttelyiden tuomareille sekä rotujärjestöille lähetetty kysely 2011–2012.
4. Ruotsin yleisissä ulkomuototuomarineuvotteluissa 2007 ja 2012 yhteisesti muotoiltu lista tarkkailtavista roduista. Tätä RKO-dokumenttia puolsi myös Norjan yleinen ulkomuototuomarien kokous 2014.
5. Tuomarien aiemman RKO-dokumentin pohjalta tekemät arviointiraportit kaikista SKK:n näyttelyistä 2009–2012.
6. PKU:n asettaman työryhmän valinnat ja päätökset 2012–2014.

Rodun liittäminen tarkkailtavien rotujen listalle on tapahtunut näiden kuuden perusaineiston pohjalta.

Näistä lähteistä saatujen tietojen yhdistelmä on siis perustana sille, että tietyt rodut on listattu tarkkailtaviksi, koska niiden kehityksen arvioidaan olevan vaarassa tyyppiominaisuuksien liioittelun vuoksi. Tuomarien tulisi näyttelyissä arvostellessaan kiinnittää erityistä huomiota näiden rotujen rotutyypin liioitteluun, terveyteen ja terverakenteisuuteen.

Jatkuva seuranta kaikilla näillä alueilla mahdollistaa listan ja ohjeiden päivittämisen.

Tämä RKO-dokumentti on sopusoinnussa FCI:n ohjeen "Basic Statement For Show Judges, Dogs fit for their original function" kanssa, joka hyväksyttiin FCI:n yleiskokouksessa Helsingissä lokakuussa 2013 ja josta keskusteltiin myös FCI:n ulkomuototuomareiden komitean kokouksessa Pariisissa helmikuussa 2014. Erityisesti kiitettiin sitä, että RKO antaa **suosituksia ulkomuototuomareille** tiukkojen, pakollisten sääntöjen sijaan.

LIITE 2 Hengitysvaikeuksien arviointi näyttelykehässä

Kaikkien koirien tulee pystyä hengittämään vaivattomasti myös liikkeessä.

Sekä laatu- että kilpailuarvostelussa on huomioitava hengitysvaikeuksien ilmenemisen kolme eri astetta, ja koirien tulee kyetä hengittämään myös kehässä liikkeessaan.

1. Vähäiset/väliaikaiset hengitysvaikeuksien oireet, jotka eivät aiheuta koiralle vaikeuksia, tulisi huomioida mutta ne eivät välttämättä vaikuta laatupalkintoon. Ne tulisi kuitenkin ottaa huomioon kilpailuarvostelussa.
2. Lievemät oireet hengitysvaikeuksista, samoin kuin tähän liittyvät anatomiset seikat jotka mahdollisesti vaikuttavat hengitykseen, tulisi ottaa huomioon laatuarvostelussa (ahtaat sieraimet, liian lyhyt kuono-osa, erittäin pieni pää ja/tai hyvin lyhyet mittasuhteet, heikosti kehittynyt rintakehä jne.)
3. Selkeiden hengitysvaikeuksien kohdalla tulisi harkita hylkäämistä. Tällaisia ovat esim. jos koira jo paikallaan seisoessaan ja ilman selvää ulkoista syytä (kuumuus, kiihottavat ärsykkeet jne.) hengittää vaivalloisesti, esim.
  - a. hengittää suun kautta suupielet selvästi vetäytyneenä ja/tai kieli selvästi ulkona,
  - b. hengittää äänekkäästi, sisään- ja/tai uloshengitysääni kuuluu selvästi,
  - c. eturinnassa ja/tai rintakehän takana näkyy selvä sisäänvetäytyminen hengityksen aikana,
  - d. pää ja kaula nyökkivät hengityksen tahtiin.

Hengityksen arviointiin tulee aina kuulua mahdollisten oireiden havainnointi koira liikutettaessa rodunomaisella nopeudella ja rotukohtaisesti sopiva määrä, sekä myös sen jälkeen.

Merkit yleisestä uupumuksesta, samoin kuin pitkittynyt ja vaikea palautuminen liikkumisen jälkeen, ovat hyvin vakava oire ja merkki vakavasti alentuneesta hengityskapasiteetista. *

* SKK:n DVD 2012, koiran hengityksen arvioinnista.

LIITE 3 Silmäongelmat

Silmäongelmia mahdollisesti aiheuttavat anatomiset piirteet

Silmäongelmat, joihin ulkomuototuomarin tulee kiinnittää huomiota, liittyvät usein silmää ympäröiviin kudoksiin. On myös kiinnitettävä huomiota syvällä sijaitseviin ja/tai normaalia pienempiin silmiin (mikroftalmia) sekä ulkoneviin silmiin. Ulkonevien silmien ajatellaan usein virheellisesti merkitsevän liian suurta silmämunaa, mutta tämä on äärimmäisen harvinaista. Ulkonevat silmät johtuvat matalista silmäkuopista ja/tai laajasta silmäaukosta.

Kallon anatomia, silmämunan asento silmäkuopassa, luomiaukon muoto sekä rypyt päässä ja runsas nahka silmien ympärillä ovat esimerkkejä mahdollisesti vammoja aiheuttavista piirteistä. Kuono-osan tai pään poimut ja rypyt voivat olla kosketuksissa sarveiskalvoon ja aiheuttaa ärsytystä ja vaurioita. Tällaiset mahdollisesti silmävaurioita aiheuttavat anatomiset yksityiskohdat ovat myös ulkomuototuomarin havaittavissa.

Silmäkuopan muoto ja syvyys vaikuttaa silmämunan asentoon: se voi johtaa joko syvällä sijaitseviin tai ulkoneviin silmiin. Jos silmä sijaitsee hyvin syvällä, silmäluomi voi kiertyä sisäänpäin (entropium). Leveä kallo lisää entropiumin riskiä silmän ulkokulmassa.

Ulkonevat silmät johtuvat matalasta silmäkuopasta ja ne ovat alttiimmat vahingoittumaan, erityisesti jos lisäksi kuono on lyhyt ja kirsu lähellä silmiä, niiden välissä. Runsa nahka ja karva lähellä silmää voi ärsyttää tai vahingoittaa silmän pintaa, erityisesti jos silmä on ulkoneva, kuten lyhytkuonoisilla koirilla usein on. Paksut, raskaat poimut kasvoissa tai niiden ympärillä ja/tai raskaat luomet ja korvat voivat myös vääristää luomiaukon muotoa.

Näiden piirteiden asteesta riippuen karvat tai silmäripset voivat hangata sarveiskalvoa ja aiheuttaa ärsytystä tai vaurioita silmän pintaan. Silmäluomi voi eri osiltaan kiertyä sisäänpäin – entropium. Alaluomi voi myös kiertyä ulospäin paljastaen sidekalvon – ektropium. Erytistapaus ovat timantin muotoiset silmät, missä silmäaukko on vinoneliön muotoinen ja saattaa aiheuttaa yhdistelmän entropiumia ja ektropiumia.

Silmäsairauksien oireet

Näköongelmia ja jopa sokeutta on vaikea arvioida kunnolla näyttelykehässä.

Silmän tai silmänympäryskudosten ärsytyksen ja kivun oireita ovat:

- Runsa kyynelvuoto, rähmiminen ja ruskehtava tahra silmän alla. Märät luomien reunat. Punoitus.
- Toistuva silmien siristely ja räpyttely.
- Himmeä, pigmentoitunut tai samea sarveiskalvo.

Brakykefalisten rotujen erityispiirteitä

Lyhyt ja leveä kallo, lyhyt kuono ja kuononselkä, löysä nahka päässä, ihopoimut ja pitkät (hyvin avoimet) silmäluomet voivat aiheuttaa silmän kuivumista, vammoja ja tulehduksia.

Rodut joilla on runsaasti löysää nahkaa

Ongelmat liittyvät silmäluomien kokoon ja muotoon sekä näille roduille tyypilliseen ihon löysyyteen, raskaisiin korviin ja huuliin. Nämä rotupiirteet voivat liioiteltuina vetää silmänympäryskudoksia alaspäin ja aiheuttaa löysät tai kiertyneet silmäluomet (ektropium ja/tai entropium ja/tai makroblepharon eli liian suuri luomirako), yläluomen riippumisen silmän päällä ja sarveiskalvoon hankaavat silmäripset. Rypyt luomien reunassa vaikeuttavat silmän räpyttämistä.

Silmäongelmien arviointi laatuarvostelussa

Silmäoireiden tulisi vaikuttaa laatuarvosteluun riippuen ongelman laadusta ja vakavuudesta.

- Selvästi sokea koira tulee aina hylätä, riippumatta sokeuden syystä. Vamman vuoksi yksisilmäistä koira ei tule rangaista, mikäli hankittu vika ei selvästi haittaa sen toimintaa.
- Silmämunan vauriot, joista on merkinä sarveiskalvon sameus ja/tai pigmentoituminen, ovat hylkäävä virhe syystä riippumatta.

- Silmien ärsytyksen merkit, esim. toistuva räpyttely tai siristely, tulee ottaa huomioon laatuarvostelussa.
- Anatomiset piirteet jotka liittyvät kohonneeseen silmävammojen riskiin (hyvin lyhyt kuono, runsas löysä nahka jne.) ovat tarkkailtavia piirteitä ja ne tulisi ottaa huomioon laatu- ja kilpailuarvostelussa suhteutettuna niiden voimakkuuteen.

Kilpailuarvostelussa huomioon otettavaa

Lievempien silmä-ärsytyksen oireiden (esim. runsas kyynelvuoto, värjäytymät pään karvoituksessa) tulisi vaikuttaa kilpailuarvosteluun.

LIITE 4 Tuomariraportti – havainnot tarkkailtavista kohteista RKO-listatuilla roduilla

Lomake on saatavana näyttelypaikalla. Tuomaria pyydetään täyttämään raporttilomake ja luovuttamaan se kehätoimitsijalle tarkkailtavaksi listatun rodun arvostelun jälkeen.

RAPORTTI – Havainnot RKO-listattujen rotujen tarkkailtavista piirteistä

Tätä lomaketta voidaan käyttää myös ei-listattujen rotujen raportointiin.

Tuomaria pyydetään täyttämään lomake arvostelun jälkeen ja luovuttamaan se kehätoimitsijalle.

JÄRJESTÄJÄ:

Olen arvostellut RKO-listatun rodun: (rotu)

Näyttelyssä joka järjestettiin (missä), pvm (milloin)

Rotu on listattu rotukohtaisissa ohjeissa tarkkailtavaksi liioiteltujen rotupiirteiden ja terveystarkkailtavien vuoksi.

Saitko kirjallista tietoa rotukohtaisista ohjeista ennen näyttelyä? Kyllä / ei

Tuomareita pyydetään tutustumaan koko RKO-dokumenttiin ja kiinnittämään erityistä huomiota arvostelemaan rotuja ja ko. roturyhmää koskeviin osiin. Soveltamisohjeet sisältyvät ohjeeseen.

Tarkkailtavien rotujen listan ja tarkkailtavien piirteiden oikeellisuuden arvioimiseksi pyydämme vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

Montako koiraa ko. rodussa esitettiin:

Rastita mikäli yhtään koiraa ei esitetty:

Havaitko mitään ko. rodulle tarkkailtavaksi mainituista ongelmista tai piirteistä? Kyllä/ei

Jos vastasit "kyllä", mitä ongelmia/piirteitä havaitisit ja kuinka monella koiralla niitä esiintyi?

Oliko mukana koiria, jotka olivat tarkkailtavien ongelmien/piirteiden osalta erinomaisia? Kyllä/ei

Lisätiedot ja kommentit:

Onko mielestäsi tämä rotu aiheellisesti listattu tarkkailtavaksi?

Arvion tulisi pohjautua omaan tietoon ja kokemukseen rodusta, ei pelkästään tämän näyttelyn tuloksiin.

Kyllä, rotu on aiheellisesti listattu tarkkailtavaksi

Ei, rodun ei pitäisi olla tarkkailtavien listalla

Ei mielipidettä tällä hetkellä – perustelut:

Muita kommentteja tai ehdotuksia roduiksi, jotka tulisi lisätä tarkkailtavien listalle?

Päiväys ja allekirjoitus

Nimi tekstaten

Kiitos yhteistyöstäsi!